

PLANTAARDIG HET NIEUWE NORMAAL

Onlangs heeft Moekes Maaltijd zich aangesloten bij de Transitiecoalitie Voedsel (TcV), een coalitie van Nederlandse koplopers in de wereld van landbouw, voedsel, natuur en gezondheid met als missie een gezond leven op een gezonde planeet. Niets meer, niets minder. Moeke gaat erover in gesprek met Natascha Kooiman, een van de initiatiefnemers van TcV en kwartiermaker voor het thema voedselomgeving/eiwittransitie.

Jullie zijn al sinds 2017 actief maar bij het grote publiek weinig bekend. Hoe komt dat?

Wij richten ons niet direct op de consument maar op politiek, lokale en nationale overheid, en de koplopers in de transitie onder de grotere bedrijven en brancheorganisaties. Het is belangrijk dat onze opinie en plannen in de publiciteit komen via stukken en campagnes als Plantaardig het Nieuwe Normaal, Toekomst zoekt Boer, Regie op Ruimte. Wij geven koplopers een podium en bouwen bruggen tussen de koplopers en het grote peloton. Zelf hoeven we niet per se in de publieke spotlight te staan.

Hoe ziet een willekeurige werkweek van een kwartiermaker eruit?

Oh jeetje! Een kwartiermaker probeert iets compleet nieuws voor te bereiden. Je brengt partijen, personen en potentiële partners samen dus dat is heel veel schakelen tussen heel veel partijen en tegelijkertijd spelen op verschillende borden. TcV werkt op het thema eiwittransitie met een kerngroep. Die bestaat uit partijen als Wereldnatuurfonds, Natuur & Milieu, GGD, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Amsterdam, Questionmark, Vrije Universiteit Amsterdam, Feedback EU, Proveg e.a. We spreken elkaar tweewekelijks over wat er op het speelveld gebeurt en we stemmen doorlopend af wat ieder van ons kan doen om het proces in de goede richting te la-

ten bewegen. De ideeën en plannen bij de overheid en de agenda van de Tweede Kamer houden we daarbij scherp in het oog. Verder praat deze kwartiermaker heel veel met ambtenaren op de relevante ministeries en met organisaties en bedrijven die samenwerking zoeken en bouw ik bruggetjes naar de juiste partijen in ons netwerk. Binnen TcV overleg ik met collega's over onze strategie. Wat zou onze volgende stap moeten zijn en hoe geven we dat vorm? En niet in de laatste plaats spreek ik heel veel op congressen, bij ministeries, provincies en gemeenten en op andere plaatsen waar onze visie van invloed kan zijn. En natuurlijk: ik zoek continu naar manieren om onze missie, minder dierlijke productie en een 60/40 verhouding plantaardig/ dierlijk in ons eetpatroon, onder de aandacht te brengen. Bijvoorbeeld met het Plant The Future Diner, het stakeholdersdiner in politiek Den Haag.

Hoe is het jullie gelukt om in amper 5 jaar een spin in het web te worden?

Wij, mijn twee mede-initiatiefnemers en ik, zagen in ons netwerk alle drie hetzelfde gebeuren: heel veel initiatieven en beweging, maar te weinig samenwerking om op de transitie te versnellen of het ontbreken van een visie daarop. Dat kwam door het volledig ontbreken van regie en wij zijn met TcV feitelijk in dat gat gesprongen. Samen

met een aantal koplopers hebben we eerst geprobeerd om het idee over 'het gewenste, gezonde en duurzame voedselsysteem' concreet te maken en dat hebben we vervolgens heel snel bij de overheid neergelegd. Dat we niet voor onszelf spraken maar namens een aanzienlijke achterban heeft heel erg geholpen het op de agenda's van politiek, overheid en bedrijfsleven te krijgen.

Het helpt heel erg dat wij ons in ons denken en communiceren laten sturen door een systeembenadering en door het transitiedenken, zoals het 4-fasen model van markttransformatie. Iedere transitie begint met veel initiatieven die als paddenstoelen uit de grond schieten, daarna ontstaat competitie, vervolgen samenwerking (en overnames), en in de laatste fase wordt de verandering geïnstitutionaliseerd. Door een transitie-analyse op de (oplossingen binnen) thema's, weten we steeds waar we staan en wat de volgende stap zou moeten zijn. Groot denken, klein doen. We werken bovendien met name samen met koplopers. Als er steeds meer tractie ontstaat in de transitie, bereiken we een kritische massa die het omslagpunt naar een nieuw normaal mogelijk maakt.

Waarom hebben jullie de eiwittransitie tot een van jullie kernthema's gekozen?

Kort gezegd omdat het DE oplossing is voor heel veel van de problemen waarmee de mens wordt geconfronteerd: uitstoot van stikstof en CO₂, verlies van biodiversiteit, bodemdegradatie, honger in de wereld, om de meest urgente maar te noemen.

Voor de productie van dierlijk eiwit moeten we dieren eerst plantaardig voeden. En slachten, 75 miljard stuks vee per jaar voor 8 miljard mensen! Die massale omzetting van plantaardig naar dierlijk eiwit is heel erg schadelijk voor de natuur en ons leefmilieu en bovendien zeer inefficiënt. Het stuk grond dat nodig is voor het voeden van 1 stuks vee kan 5 tot 15 mensen plantaardig voeden.

Het betekent niet dat wij nu allemaal ineens veganisten moeten worden. Maar wel dat wij collectief de balans van dierlijke naar plantaardige voeding moeten laten doorslaan. Er is geen betere en snellere bestrijding denkbaar van de plagen die de mens over zichzelf heeft afgeroepen.

Gaan wij een omslag in ons eetpatroon meemaken als we het van de industrie en de supermarkten moeten hebben?

Eetgedrag wordt het meeste gestuurd door de voedselomgeving. Wat we daar tegenkomen bepaalt wat we normaal vin-

den en wat we kiezen. De voedselomgeving bestaat uit aanbod van eten en drinken, promotie daarvan en het straatbeeld. Denk dus aan het aanbod, de reclame en de aanwezigheid van supermarkten, horeca en cateraars. Die zijn primair georiënteerd op winst maken en veel minder op gezondheid, milieu, ecologie en maatschappij want daar worden ze niet op afgerekend. Daarom is marktwerking alleen niet voldoende om de transitie te kunnen maken. Wat het meest nodig is om tot een andere voedselomgeving te komen is lobbyen richting bedrijfsleven, overheid en politiek. Wat kan het bedrijfsleven doen? En hoe kunnen overheid en politiek meehelpen deze beweging te maken? Wij hebben een 10-puntenplan met aanbevelingen voor de overheid om de noodzakelijke stappen te zetten. Op <https://transitiecoalitievoedsel.nl/plantaardig-het-nieuwe-normaal/> kun je er meer over lezen.

Heb je na dit alles nog een boodschap aan de ouders van Moekes kinderen?

Jazeker! Als je je kind opvoedt besef dan wel dat jij als ouder degene bent die voor het kind het normaal bepaalt. We leven nu in een systeem waarin de mens boven alles staat, boven de natuur en boven de dieren. Maar je kunt het normaal ook heroverwegen en ervan uitgaan dat de mens er een onderdeel van is. Dan ontstaat hopelijk ook een meer aardse opvatting over wat je wilt eten. Een die in lijn is met het besef dat we dankzij de balans in soorten (biodiversiteit) leven en daar niet boven staan. En niet alleen dierenwelzijn maar ook gezondheid en ecologie vragen om minder dierlijke en meer plantaardige voeding. Neem gezondheid en een wereld in balans als uitgangspunt voor je voedingskeuze en die van je kind. Praat daarover met je kinderen zodat zij leren begrijpen dat het normaal geen gegeven is maar een keuze.

Op onze slotvraag aan Natascha of zij nog iets kwijt wil komt het stellige verzoek om de slogan van de eiwittransitie 'plantaardig, het nieuwe normaal' een prominente plek te geven. Waarvan akte!